

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare odată pe săptămână.

Un număr 3 lei.

Director: MARIAN SASU.

Redactor: ION RAȚIU

COLABORATORI:

I. Aldea, J. Dobre, A. Duvlea, Eman. Muntean, A. Ocnean, P. Petringenar, I. Pilic, A. Popa, Gh. Spătăceanu, Elena Dr. Stoianovici, N. Borza, I. Rațca, Gr. Ursu, T. Trifa, V. Zdrenghea.

ABONAMENT: 150 lei pe an pentru membrii corpului didactic; iar pentru comitele școlare particulare, 180 lei. Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Trecutul și Presentul.

Sunt anumite concepții ce-și au adânc înrădăcinată una în alta ideile, tendințele și lupta pentru realizare, asta într'un înțeles vag... Scara trecutului razimă prezentul pentru urcușul spre marile înălțimi și ar fi cineva să conteste afirmația ce pare naivă: din trecut cunoaștem viitorul când aceleaș fapte se repetă, aceleaș idealuri se fixează și aceleaș gânduri tind spre realizare... Nu, și tocmai acesta e motivul ce confirmă axiomele ce par bizare pentru că în naivitatea aparentă sunt prea îndrăsnețe...

Am putea spune fără ezitare; prezentul și toate actele lui, mari și mici, sunt un grandios reflex a vremurilor trecute și-apoi dacă am fi mai îndrăsneți, am putea afirma că viitorul nu se deosebește de trecut ci realizează tot ce trecutul a realizat, cuprinzând numai în această acțiune forme diverse. Și acesta e un adevăr îndeajuns documentat de experiența atâtor veacuri; cine l-ar contesta ar însemna să documenteze mai mult decât au documentat înaintașii în acest sens. Lupta culturii pentru suprema isbândă a științei, pare eroică și neputincioasă; un singur lucru: în trecut eternul adevăr,

accesibil promulgat de filozofi a stabilit unele rapo-rturi de cunoaștere, raporturi între cauză, efect etc. Astăzi tendințele științei parcă cearcă că se afime și'n mod categoric își afirmă rostul, descoperirea supremu-lui mare adevăr apoi viața (cine n'a auzit de întinerire ? Față cu aceste lucruri există însă adevărul descoperit de lumea nouă ; filozofia anticității se impune ! Filozo-fia antică este filozofia zilelor noastre și credința celor vechi, astăzi e credință... Martori ai unei lumi strălu-cite, închegate în concepții, cași cea de-astăzi, sunt monumentele ce slăvesc acele vremuri cu alți zei, alte temple și altă credință...

Reminiscențele acestor vremuri la fiecă pas ne ies înainte ; sunt reminiscențe a unor măreții ce au avut un rol determinant în artă știință, cultură și civilizație... Ei n'au fost mai mari ca noi, dar atât au fost.

De sub cenușa vremurilor, ne apar strălucitoare, semnele gloriei trecute, a marelui trecut, ce preamărește geniul celor departe de noi, creația celor ce se rădică alături de noi.

Vremea a distrus acum podoabele trecutului a dărâmat templele unde să închina univesul întreg ; însă pe fărâmiturile acestora se razimă prezentul nostru mare și tendința universală de „spre mai bine“ e călău-riță de steaua trecutelor vremi, răsărită din ruinele așe-zămintelor uitate.

Care neam nu-și slăvește trecutul și eroii ? Ce gintă își va uita datorințele isvorite spontan din glasul chemării sângelui : atunci universul întreg e un neam ; un neam cu credinți înpestrițate, cu aceeaș vene-rație pentru trecutul ce ascunde sub scrumul și cenușa sa, dogmele complexeie viețuirii de mâine a întregului neam omenesc.

Ion Kafiu,

Comentarii la un articol.

În două numere din urmă a apărut un îngrijit articol care mi-a plăcut și care dovedea că autorul e stăpân pe o vastă ma-terie de filozofie. Articolul îl cunoașteți cu toții : „Ce să citim

noi Invățorii", e o întrebare în felul ei și răspunsul urmează în șirele așternute sub titlu. Articolul spun, prezintă mult; fondul îmi pare însă pretențios. Se pune o problemă: Ce să citim, răspunsul e tilcuit cu citate din celebrii filozofiei (nume și opere). Articolul îmi place și-acum la chestiune; sunt prea mari pretențiile! De ce? Imprejurări fatale fac se se afirme și de data asta proverbul latinului: „Primo vivere, etc.” E un mare adevăr. Articolul citat e pretenziv, reprezintă un întreg program, reclamă timp și o voință de fier.

Și mi-se pare concepția așa de simplu exprimată în proverbul latinesc se afirmă fără a căuta motive ori o dreaptă justificare, este o necesitate „sine qua non”. Atunci recomandațiile din articolul menționat, rămân frumoase cu multă esență, dar din nenorocire greu realizabile. Știu tendința autorului: de-a da un tablou a lucrurilor de valoare ce ar trebui să ne preocupe. Intenția e mai mult ca ideală, însă ce să faci, dacă vitregia vremurilor își cântă-parcă batjocoritor refrenul rămas din timpuri vechi, ca un adevăr ironic ce stăpânește: „Primo vivere delnde filozofare”.

Ion. Rațiu.

Gândurile.

Voi nu cunoasteți graniți, pe aripe de nouri în depărtări albastre, în alte lumi departe; zidiți cetăți și temple, și'n fericiri eterne vă smulgeți greul vremii din suflet și sburați spre zări senine cu legile miloase mai blânde, cu cântece măestre și văi cu unda clară..

Al vostru-i universul, cetățile de nouri și stelele pe ceriuri sunt cunoscute vouă.

Și marea și câmpia și codrii, vârș de munte și vremile trecute și cele ce mai vin se'mprietenesc cu voi...

Voi nu aveți nici paznici, nici legi și'mpărăție... A voastră lume-i alta, un rege'nchipuirea vă stăpânește soarta, destinul și pieire aveți și voi cum alții au, așa ca muritorii... Pieriți și voi și făuriți în spumele'nvierii din răsăritul mare, cunoasteți și durerea și chinul

și sfârșitul atunci când omul piere . . .

*Mare stăpân, și om când ești, să-ți blestemi
soarta nu gândi, căci rege ești întrempărați, când
gândurile stăpânești.* Ion. R.

Cercurile Culturale învățătorești.

În sfârșit au început și cercurile noastre culturale învățătorești din acest județ ca să desfășoare o activitate mai intensă. Faptul acesta ne îmbucură mult și ne dă frumoase nădejdi de un viitor mai bun și mai strălucit pentru învățătorimea noastră. Să se știe odată de toți, că numai prin munca și energiile noastre proprii ne vom putea ridica acolo unde trebuie să fim.

Am cerut în repetite rânduri, ca să ni-se trimită scurte rapoarte despre decursul ședințelor cercurilor culturale pentruca să luăm cu toții cunoștiință despre munca ce se depune de către învățătorii respectivelor cercuri culturale. Cererea aceasta a noastră până acuma a fost puțin ascultată.

Facem deci din nou apel către conducătorii cercurilor ca să binevoiască a ne ținea în curent cu activitatea ce se desfășoară în cercurile dâșnilor. Cerurile, cari nu ne-au trimis programa de muncă, sunt invitate să ni-o trimită de urgență fiindcă trebuie s'o înaintăm Inspectoratului. Domnii învățători sunt strict îndrumați, ca să ia parte la ședințele cercurilor; absențele nemotivate se vor amenda conform legii.

„**Cercul cultural Benic**“ își va ținea ședințele în seria următoare: 13 Martie în Sântimbru, 20 Martie în Oieșdea, 25 Martie în Coșlar, 3 Aprilie în Galtin, 10 Aprilie în Galda de Jos, 8 Maiu în Mesentea, 15 Maiu în Tibru, 29 Maiu în Cricău, 5 Junie în Galda de Sus, 24 Junie în Inregalde.

Recenzii.

„Pagini Răzlețe“ de Marian Sasu.

Întâmplător mi-a apucat volumul în mână. Nu știam și nu mă gândeam că autorul e un scriitor subtil. Volumașul n'a fost menționat și nu trebuia fiindcă autorul e puțin petenziv. Schițele din „Pagini Răzlețe“ m'au fermecat; așa de scumpe sunt clipele prinse cu măiestrie de artist în scenele din aceste povestiri. Așa de frumos, cu gust și sinceritate sunt împletite întâmplările naive, pe cari toți le-am trăit, dar nu ne-a fost dat să le talmăcim. Talentul autorului se evidențiază în schița „Din Copilărie“ și cum subiectul e așa de general, te face să

sinți farmecul unor alte lumi, furate de vremile ce își părăndă clipele ca să le înscrie undeva în veșnicie...

Schița cu „Menageria” prezintă momente ce cu toată acțiunea naivă, copilărească aproape, are un cadru profund psihologic. Fondul volumului e tălmăcit în titlu... Forma, o admirabilă realizare, o finețe și subtilitate caracteristică sensibilității mari...

Sunt profunde adevăruri: scene de durioșe în volumul Dnului Sasu; scene ca store uneori lacrimi când un gând, un singur gând te fură, pentru câteva clipe să te poarte în visele întroenite a unor vremuri apuse.

Rafiu.

ASOCIAȚIA INVĂȚĂTORILOR, secția JUDEȚUL. ALBA

— Spre știre și conformare. —

Ad. No. 5—927.

Proces-Verbal

luat în ședința comitetului secției județene a Asociației, ținută la 2 Febr. 1927 în Alba-Iulia.

Prezenți: Andrei Floașiu președinte, V. Sandru secretar, Vasile Oniciu, Emilian Cheșcheș, N. Borza, Ioan Pavel, Iosif Marian și N. Udrea.

Ad. 1. Fixarea programului adunării generale:

a) Adunarea generală anuală se va ține a. e. la 21 Maiu 1927 în Sebeș.

b) Se va invita un Domn profesor de pedagogie dela una din școlile normale, pentru a ține o conferință de ordin pedagogic, tratând un subiect de actualitate.

c) Din partea inv. din județ a fost autorizat colegul Vasile Zdrenghia din Sebeșul a ține o conferință cu subiectul „Educația în și afară de școală.”

d) Școala primară din Sebeș va aranja cu ocazia adunării generale, o reprezentație școlară publică. Programul acestei reprezentații și-l vor compune dânsii.

Ad. 2. Reuniunea de înmormântare. Domnul revizor Martan Sasu va fi rugat a face raportul asupra acestei chestiuni, cu ocazia adunării generale.

Ad. 3. Alegerea cassariului: A fost ales casariul secției, colegul Ioan Pavel din Lancrăm, autorizat fiind să încaseze cât mai curând posibil cotizațiile pe anii 1926—1927.

D. M. S.

Președinte

Andrieu Floașiu ss.

Secretor

Vasile Șandru.

Partea oficială.

Toate ordinile și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștiențios de către cei vizați.

No. 364—1927.

Vă trimitem spre știre circulara No. 1409—1927 al On. Min. Instr.

„In școlile primare și compiiementare fiind nevoie de tablouri intuitive de Zoologie și Botanică cari aduc servicii reale învățământului și instruirii elevilor și cari tablouri în urma războiului au fost distruse, vă facem cunoscut că la Librăria „La doi frați școlari, din Calea Rahovei 89 București, se află asemenea tablouri a 26 lei bucata lipite pe carton cu capse și șnur; vă invităm a le recomanda comitetelor școlare din jud. Dvs. spre a fi introduse în școală. Se mai recomandă de asemenea și portretele M. M. L. L. Regele și Regina lucrute în ulei foto-relief pe pânză cu prețul de lei 150 perechea, cari trebuiesc introduse neapărat în fiecare școală pentru a se ști cine este primul Rege al tuturor Românilor și făuritori ai României Mari“.

No. 362—1927.

Vă comunicăm spre știre ordinul Min. Instr. No. 154311-1927:

„Vă facem cunoscut că d-l căpitan pensionar C.M. Ionescu din str. Spitalului No. 12 Brașov a întocmit un tablou istoric al d-lui General Averescu Alexandru pe care vi-l recomandăm pentru școlile din județul Dvs.

Doritorii se vor adresa direct d-lui Căpitan la Brașov“.

No. 315—1927.

În atențiunea dlor învățători normaliști din județul nostru municăm în copie ordinul Inspectoratului No. 1814—1926:

„Pentru a evita orice neînțelegeri referitor la salarizarea normalistilor conform ordinului Ministerial No. 1371-100—1926 trimis cu ordinul nostru No. 1874—1926 veți cunoaște, că numai normalistii numiți cu titlul provizoriu la datele fixate de Onor. Minister și de lege vor fi trecuți în state cu leaful întreaga iar normalistii, a căror ordin de numire prevăd titlul de suplinitor vor fi retribuiți ca suplinitori”.

No. 525—1927.

Comunicăm în copie ordinul. Ministerului Instrucțiuni. No. 8322—1927.

„Plutonierul invalid de război, Dumitru Stănescu din com. Văleni Podgoria jud. Muscel a întocmit un tablou reprezentând o scenă reală din războiul pentru întregirea neamului și îl oferă spre vânzare cu suma de lei 20.

Calea aleasă de acest plutonier invalid de a-și câștiga pâinea zilnică fiind din cele mai demne constituie o pildă morală reală care poate servi pentru educația școlarelor.

În acest scop de a acorda un modest ajutor, în limitele posibilității, Ministerul vă roagă să-l recomandați comitetelor școlare, a comanda la autor în comuna Văleni Podgoria jud. Muscel, numărul de tablouri ce vor crede de cuviință.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La Moartea unui Copil.

Lui Baltariu.

Când viața încă n'ai ajuns să o cunoști și întâiul cântec te-a chemat în lume, când farmecul visurilor unui paradis frumos și plin de chinuri abea și-a închinat coroana de simțire pe fruntea ta, atunci te-ai stins... Când totul era frumos, și blând te chema cântecul vieții cu accente de scumpă naivitate. Așa era viața când el s'a dus din lume.

L'am cunoscut, l'am petrecut la groapă și-am plâns și eu cum alții mulți au plâns.

Abea se însera când felinare s'aprindeau vestind un început de altă lume... toți cei ce au petrecut sicriul s'au întors, uitând dureri și lacrimi, căci lacrimile curg atât cât simți durerea, apoi se șterg și uiți ce-a fost.

O mamă își frământa durerea și'n hohote de plânsuri se tânguia de jale și credința în clipele acele se rădica spre ceruri mai curată căci nu e plâns ori cât de greu să nu gândești cerând o îndurare din alte lumi cu zări mai clare și senine.

De mult o umbră rece se lasă peste humă, adoarme cimitirul, fantome se ivesc, pleacă toți și singur rămas, îmi deapăn tăcutele gândiri și cum se sting și șoapte și vise și durere, în noaptea blândă cu stele presărate pe regrul necuprins, îmi răsare în minte iccana lui și blândă parcă o voce de fantomă străvezite îmi spune'n șoapte tremurânde:

— Tu ști cât am iubit pământul, florile și furtună și cântecul și cerul, aveam și eu odată grădiniță, unde am răsădi frumoase flori și le'ngrijeam din răsărit de soare până'n apus, și-odată văd că cea mai scumpă floare s'a uscat . . . am plâns și-am îngrijit de alte flori . . .

Aveam o mamă, și-a lumea asta mare, aveam nădejde de-un viitor frumos; că nu mai sunt, a soartei îndurare, nu am cerșit, nu trebuie să plângi . . .

— — — — —

L'am cunoscut, era copilul blând, cu ochii mari, naiv cu suflet bun și cum era cu ochii înțelepți, l-am îndrăgit . . .

S'a strins acum și-mi era prieten bun . . . lacrimi îmi vin și-mi pare rău că nu mai e copilul blând cu suflet bun . . . îmi pare totuș că'l iubesc și-acum pe el și'n sări de primăveri pe rând voiu așeza o floare, pe mormântul lui cu bulgări reci, lipsit de flori.

I. R.